

Shoqata e kontabilistëve të çertifikuar dhe auditorëve të Kosovës

Auditim (zgjidhjet)	P6
Data 26/09/2026	

Shënim: Emrat e individëve, vendeve dhe kompanive, të përdorura në këtë provim janë fiktive. Çdo ngjashmëri është plotësisht e rastësishme

Detyra 1

Ju jeni senior i auditimit për Roniana ShPK, një prodhues mobiljesh prej druri të porositura, për vitin që përfundoi më 31 dhjetor 2025. Të hyrat e Roniana për vitin parashikohen në 42 milionë euro (2024: 38 milionë euro). Auditimi është në fazën e planifikimit dhe ju keni marrë informacionin e mëposhtëm nga një takim me drejtorin financiar.

Roniana instaloi një sistem të ri të menaxhimit të stokeve në tetor 2025. Stafi ka deklaruar se sistemi ishte i vështirë për t'u përdorur dhe drejtori financiar pranon se ka pasur "probleme fillestare" me regjistrimin e lëndëve të para dhe punës në proces. Stoqeta kanë saldo materiale në pasqyrat financiare, që përfshin lëndët e para, punën në proces dhe mallrat e gatshme, dhe numërimi i stokeve në fund të vitit i Roniana do të bëhet më 31 dhjetor 2025 në të tre depot e saj.

Për të financuar sistemin e ri dhe zgjerimin e depos, Roniana mori një kredi bankare prej 6 milionë euro në korrik 2025, e pagueshme gjatë tetë viteve. Kredia është e siguar në pronën e lirë të Roniana-së dhe përmban një kusht që i kërkon Roniana-së të mbajë një koeficientin qarkulluese prej të paktën 1.2:1. Menaxhmenti ka treguar se koeficienti qarkulluese ka të gjasë të jetë afër këtij minimumi.

Drejtori financiar i Roniana-së ju ka informuar gjithashtu se një konkurrent ka ngritur padi në nëntor 2025, duke pretenduar se Roniana ka shkelur të drejtat e një dizajni mobiljesh të patentuar. Avokatët e Roniana-së besojnë se padia nuk ka gjasa të ketë sukses, por ende nuk mund ta përcaktojnë me siguri një detyrim të mundshëm. Ende nuk është bërë asnjë provizion ose shpalosje në draft pasqyrat financiare.

Së fundmi, drejtori financiar ka kërkuar që raporti i auditimit të nënshkruhet jo më vonë se tre javë pas përfundimit të vitit, dy javë më herët se në vitet e mëparshme, pasi kompania mëmë (me seli jashtë shtetit) ka nevojë për rezultatet për qëllime të konsolidimit të grupit.

Kërkohet

- (a) Identifikoni dhe përshkruani PESË rreziqe auditimi dhe shpjegoni përgjigjen e auditorit ndaj secilit rrezik, në planifikimin e auditimit të Roëanberry Furniture Co. (10 pikë)
- (b) Përshkruani procedurat thelbësore që auditori duhet të kryejë për të marrë prova të mjaftueshme dhe të përshtatshme të auditimit në lidhje me vlerësimin e inventarit. (6 pikë)
- (c) Shpjegoni përgjegjësitë e auditorit në lidhje me kërkesën gjyqësore të përshkruar më sipër, dhe procedurat e auditimit që duhet të kryhen. (4 pikë)

[Gjithsej: 20 pikë]

Përgjigje

(a) Rreziket e auditimit dhe përgjigjet e auditorit

1. Rreziku — Sistem i ri i menaxhimit të stoqeve

Sistemi i ri i zbatuar në tetor 2025 ka hasur "probleme fillestare", me stafin që përpiket të regjistrojë me saktësi lëndët e para dhe punën në proces. Kjo rrit rrezikun që sasitë dhe kostot e stoqeve të jenë të gabuara (të mbivlerësuara ose të nënvlerësuara) në librin kryesor dhe pasqyrat financiare.

Përgjigje: Ekipi i auditimit duhet të dokumentojë dhe testojë kontrollat mbi sistemin e ri, duke përfshirë kontrollat e migrimit të të dhënave nga sistemi i vjetër. Duhet të planifikohet rritja e testimit thelbësor të sasive të stoqeve dhe kostos, me vëmendje të veçantë ndaj barazimit midis sistemit të ri dhe numërimeve fizike.

2. Rreziku — Ekzistenca/vlerësimi i stoqeve në tre depo

Numërimi i stoqeve po kryhet njëkohësisht në tre vende të ndryshme më 31 mars 2026. Ekziston rreziku që auditori të mos jetë i pranishëm në të gjitha vendet e numërimit, ose që numërimet të mos kryhen në mënyrë të vazhdueshme, duke çuar në rrezik mbi ekzistencën dhe plotësinë e stoqeve.

Përgjigje: Firma e auditimit duhet të planifikojë të marrë pjesë në numërimin e stoqeve në vendndodhjen/lokacionet që mbajnë stoqet më materiale dhe të marrë në konsideratë përdorimin e stafit tjetër të firmës së auditimit, ose shqyrtimin e udhëzimeve/raporteve nga stafi që merr pjesë në numërimet e mbetura, për të siguruar që procedurat e numërimit të jenë të qëndrueshme në të gjitha vendndodhjet.

3. Rreziku — Shkelja e marrëveshjes së kredisë

Kredia prej 6 milionë dollarësh kërkon që Roniana të mbajë një koeficient qarkullues prej të paktën 1.2:1, dhe menaxhmenti tregon se kjo ka gjasë të jetë afër minimumit. Kjo krijon një nxitje për menaxhmentin për të manipuluar pasuritë qarkuluese dhe detyrimet afatshkurta (p.sh. vlerësimi i stoqeve, ndërprerja e pagesave) për të shmangur shkeljen e marrëveshjes, e cila mund të shkaktojë tërheqjen e kredisë. Kjo gjithashtu ngre një rrezik të hiptezës së vijimësisë nëse marrëveshja shkelet.

Përgjigje: Ekipi i auditimit duhet të marrë një kopje të marrëveshjes së kredisë për të konfirmuar kushtet e marrëveshjes, të rillogarisë koeficientin qarkullues bazuar në shifrat paraprake dhe të mbetet vigjilent ndaj paragjykimëve të menaxhmentit gjatë auditimit të balancave gjyquese, siç janë stoqet dhe provizionet. Implikimet e hipotezës së vijimësisë duhet të vlerësohen nëse marrëveshja duket se do të shkelet.

4. Rreziku — Klasifikimi dhe shpalosja e kredisë

Kredia prej 6 milionë dollarësh është detyrim i ri, material, i pagueshëm gjatë tetë viteve dhe i siguruar mbi pronën e zotëruar nga pronari. Ekziston rreziku që kredia të mos ndahet saktë midis detyrimeve afatshkurta dhe afatgjata, ose që shpalosja e sigurisë/kushteve të kërkuara nga standardet e kontabilitetit të mungojnë ose të jenë të paplota.

Përgjigje: Auditori duhet të marrë marrëveshjen e kredisë dhe të konfirmojë që ndarja e kredisë midis detyrimeve afatshkurta dhe afatgjata është llogaritur dhe shpalosur saktë, si dhe të verifikojë që shënimet e shpalosjes në lidhje me sigurinë dhe marrëveshjet janë të plota dhe të sakta sipas kornizës përkatës të raportimit financiar.

5. Rreziku — Afati kohor i shkurtuar i auditimit

Drejtori financiar ka kërkuar që raporti i auditimit të nënshkruhet dy javë më herët se në vitet e kaluara. Kjo e zvogëlon kohën në dispozicion të ekipit të auditimit për të marrë dëshmi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, duke rritur rrezikun e zbulimit, veçanërisht duke pasur parasysh fushat e tjera të rrezikut të identifikuara (sistemi i ri, numërimi i stoqeve, çështjet ligjore).

Përgjigja: Partneri i angazhimit duhet të diskutojë orarin e rishikuar me drejtorin financiar, të vlerësojë nëse është i arritshëm duke pasur parasysh fushat me rrezik të shtuar dhe të marrë në konsideratë nëse nevojitet staf shtesë ose procedura të përkohshme (p.sh. testime më të hershme të kontrolleve, një rishikim para fundit të vitit). Nëse nuk mund të merren dëshmi të mjaftueshme në kohën e reduktuar, firma duhet të jetë e përgatitur t'ia shpjegojë këtë klientit dhe, nëse është e nevojshme, t'i rezistojë afatit të shkurtuar.

(b) Procedurat thelbësore — vlerësimi i stoqeve

1. Zgjidhni një mostër të lëndëve të para dhe përputhni koston me faturat e fundit të blerjes, për të konfirmuar që materialet vlerësohen me vlerën më të ulët midis koston dhe vlerës neto të realizueshme (VNR).
2. Për një mostër të artikujve të punës në proces, rillogaritni koston duke përputhur kostot e materialeve me faturat, kostot e punës me të dhënat e pagave/fletave të hyrje-daljeve, dhe konfirmoni që është përdorur një bazë e përshtatshme dhe e qëndrueshme për të ndarë shpenzimet e përgjithshme të prodhimit.
3. Për mallrat e gatshme, krahasoni koston me çmimin e shitjes pasuese (faturat e shitjes pas fundit të vitit) për të identifikuar çdo artikull ku VNR është nën kosto, dhe diskutoni çdo artikull të tillë me menaxhmentin për të vlerësuar nëse kërkohen zhvlerësime/dëmtime.
4. Rishikoni raportet e stoqeve të vjetëruar (nga sistemi i ri) për të identifikuar stoqet që lëvizin ngadalë ose të vjetëruara, dhe diskutoni me menaxhmentin nëse janë bërë zbritje/zvogëlime të mjaftueshme.
5. Diskutoni me menaxhmentin ndikimin e "problemeve fillestare" të sistemit të ri të stoqeve në besueshmërinë e kostove/sasive standarde të përdorura në vlerësim dhe kryeni testime shtesë (p.sh., riformulimi i llogaritjeve të koston) ku të dhënat e gjeneruara nga sistemi përdoren si bazë për vlerësim.
6. Merrni pjesë (ose rishikoni një mostër të) harmonizimeve të numërimit të stoqeve për të konfirmuar që mospërputhjet e numërimit midis numërimit fizik dhe të dhënave të sistemit të ri janë hetuar dhe rregulluar saktë në vlerësimin përfundimtar të stoqeve.
7. Kryeni procedura analitike — krahasoni marzhin bruto dhe periudhën e mbajtjes së stoqeve vit pas viti dhe me pritjet e zhvilluara nga auditori, dhe hetoni çdo luhatje të rëndësishme që mund të tregojë anomali në vlerësim.

(c) Përgjegjësitë dhe procedurat e auditorit — padia gjyqësore

Përgjegjësitë: Sipas SNA 501, auditori është përgjegjës për marrjen e dëshmive të mjaftueshme dhe të përshtatshme në lidhje me çështjet gjyqësore dhe pretendimet që mund të shkaktojnë rrezik të anomalive materiale, dhe për vlerësimin nëse çështja është kontabilizuar (regjistruar ose

shpalosur) në mënyrë të përshtatshme në përputhje me standardin e kontabilitetit në fuqi për provizionet dhe kontingjencat. Auditori nuk është përgjegjës për parashikimin e rezultatit të çështjeve gjyqësore, por për vlerësimin nëse gjykimi i menaxhmentit dhe çdo shpalosje e lidhur me të janë të arsyeshme dhe të mbështetura në mënyrë adekuate.

Procedurat:

1. Merrni një përshkrim me shkrim të pretendimit ligjor nga menaxhmenti, duke përfshirë bazën e pretendimit dhe vlerësimin e menaxhmentit për probabilitetin dhe madhësinë e mundshme të çdo detyrimi.
2. Dërgoni një letër kërkesë avokatëve të jashtëm të Roniana-së (me lejen e menaxhmentit) duke u kërkuar atyre të komentojnë drejtpërdrejt mbi gjasat e suksesit të pretendimit dhe të vlerësojnë implikimet financiare, nëse ka.
3. Rishikoni korrespondencën midis Roniana-së dhe konkurrentëve/avokatëve, si dhe procesverbalin e bordit, për diskutimin e pretendimit dhe përgjigjen e synuar të menaxhmentit.
4. Vlerësoni nëse, bazuar në dëshmitë e marra, çështja përmbush kriteret për një provizion (dalje të mundshme, vlerësim i besueshëm) apo duhet të shpaloset si një detyrim i kontingjent, ose nëse është gjasë është e largët, nuk kërkon shpalosje - dhe vlerësoni nëse trajtimi në draft pasqyrat financiare (aktualisht pa provizion ose shpalosje) është i përshtatshëm.
5. Merrni një deklaratë me shkrim nga menaxhmenti (përfaqësimet e menaxhmentit) që konfirmon se të gjitha pretendimet dhe paditë e njohura i janë shpalosur auditorit, si dhe vlerësimin e tyre për rezultatin e mundshëm.

Detyra 2

Ju jeni menaxheri i auditimit për Brama ShPK për vitin që përfundoi më 31 dhjetor 2025. Të arkëtueshmet tregtare janë një saldo materiale prej 5.2 milionë euro (2024: 4.1 milionë euro). Ekipi i auditimit ka përfunduar procedurën e konfirmimit të llogarive të arkëtueshme dhe ju po shqyrtoni rezultatet në fazën e përfundimit.

Nga 30 saldot e përzgjedhura për qarkullim (që përfaqësojnë 40% të saldosh të arkëtueshmeve sipas vlerës):

- U morën 18 konfirmime dhe u përputhën saktësisht me të dhënat e Brama.
- U morën 6 konfirmime me ndryshime, kryesisht në lidhje me mallrat në tranzit në fund të vitit (ndryshime kohore).
- 6 klientë nuk u përgjigjën, pavarësisht një kërkesë pasuese.

Veçmas, ju keni marrë informatën se një klient, Tarna ShPK, që kishte borxh 310,000 euro (6% të totalit të të arkëtueshmeve), hyri në administrim në shkurt 2026, përpara se të nënshkruhej raporti i auditimit. Drejtori financiar i Brama nuk e konsideron të nevojshëm një rregullim, pasi saldo ishte plotësisht brenda kushteve të kredisë më 31 dhjetor 2025 dhe pasqyrat financiare të fundvitit janë finalizuar tashmë mbi këtë bazë.

Kërkohet

(a) Përshkruani procedurat e auditimit që auditori duhet të kryejë në lidhje me: (i) gjashtë saldosh të arkëtueshme me diferenca të konfirmuara; dhe (ii) gjashtë mospërgjigjet ndaj kërkesës për konfirmim. (8 pikë)

(b) Shpjegoni, duke arsyetuar, se si duhet të trajtohet saldo Tarna SHPK në pasqyrat financiare dhe procedurat e kërkuara të auditimit. (6 pikë)

(c) Duke supozuar se menaxhmenti refuzon të rregullojë pasqyrat financiare për çështjen e Tarna dhe ju arrini në përfundimin se shuma është materiale, por jo e përhapur, përshkruani ndikimin në raportin e auditimit, duke përfshirë llojin e opinionit që do të shprehet. (6 pikë)

[Gjithsej: 20 pikë]

Përgjigje

(a)(i) Diferencat e konfirmuara

- Për secilën nga gjashtë diferencat, merrni dhe rishikoni harmonizimin e Brama midis saldos së konfirmuar nga klienti dhe saldos sipas të dhënave të Brama.
- Identifikoni arsyen për secilin ndryshim — zakonisht mallra në tranzit (të dërguara nga Brama, por ende të papranuara/regjistruara nga klienti) ose para në tranzit (të paguara nga klienti, por ende të paregjistruara nga Brama).
- Për diferencat e mallrave në tranzit, përputhni datën e dërgesës me fletëdërgesën dhe konfirmoni që shitja është regjistruar në periudhën e saktë (testimi i prerjes) - d.m.th., që ndryshimi është një çështje kohore dhe jo një gabim.
- Për parat e gatshme në tranzit, gjurmoni pagesën e klientit në librin e arkës/deklaratën bankare të Brama pas fundit të vitit për të konfirmuar pranimin dhe regjistrimin e saktë.
- Kur një diferencë nuk mund të shpjegohet me anë të kohës, trajtojeni atë si një gabim të mundshëm dhe vlerësoni efektin e tij, duke ekstrapoluar aty ku është e përshtatshme.

(a)(ii) Mospërgjigja

- Duhet kryer procedura alternative në vend që mospërgjigja të trajtohet si dëshmi e anomalisë.
- Rishikoni të hyrat pas fundit të vitit dhe krahasoni ato me saldon e papaguar më 31 dhjetor 2025, për të ofruar dëshmi se të arkëtueshmet ekzistojnë dhe janë të mbledhshme (testimi i të hyrave).
- Për çdo saldo të papaguar me para në dorë pas fundit të vitit, shqyrtoni faturën themelore të shitjes dhe fletëdërgesën për të konfirmuar që shitja ka ndodhur (ekzistenca) dhe është regjistruar në periudhën e saktë.
- Konsideroni nëse modeli i mospërgjigjeve (p.sh. i përqendruar në një rajon të caktuar shitjesh ose lloj klienti) tregon një rrezik të shtuar që kërkon hetim të mëtejshëm.

(b) Tarna — ngjarje pasuese (6 pikë)

Tarna ShPK në administrim në shkurt të vitit 2026, përpara se të nënshkruhet raporti i auditimit, është një ngjarje pasuese. Sipas SNK 10, kjo është një ngjarje **rregulluese**, sepse ofron dëshmi shtesë në lidhje me kushtet që ekzistojnë në datën e raportimit (31 dhjetor 2025) - vështirësitë financiare të klientit pothuajse me siguri tashmë po grumbulloheshin në fund të vitit, dhe përkeqësimi i administrimit konfirmon se llogaria e arkëtueshme ishte tashmë e zhvlerësuar, edhe pse ishte brenda kushteve të kredisë.

Pikëpamja e drejtorit financiar se nuk nevojitet asnjë rregullim sepse saldo ishte brenda kushteve të kredisë, nuk është e saktë: të qenit brenda kushteve të kredisë tregon vetëm se borxhi nuk ishte ende i vonuar; nuk adreson rikuperueshmërinë themelore të klientit, të cilën vënja pasuese nën administrim e vë në pikëpyetje serioze.

Procedurat e auditimit:

- Merrni detaje mbi administrimin e Tarna, duke përfshirë korrespondencën me administratorët, për të vlerësuar shumën e mundshme të rikuperueshme (nëse ka) të saldos.

- Diskutoni me menaxhmentin dhe kërkoni që të njihet një lejim për borxhet e pakthyeshme (ose një shlyerje e plotë) për saldon e Tarna në pasqyrat financiare të vitit 2025.
- Shqyrtoni nëse klientë të tjerë tregojnë tregues të ngjashëm të vështirësisë financiare që mund të kërkojnë gjithashtu rregullim.
- Merrni një përfaqësim me shkrim nga menaxhmenti nëse një mosmarrëveshje mbi trajtimin mbetet e pazgjidhur.

(c) Ndikimi në raportin e auditimit

Nëse menaxhmenti refuzon të rregullojë pasqyrat financiare dhe auditori arrin në përfundimin se saldo e të arkëtueshmeve (dhe për rrjedhojë fitimi dhe pasuritë neto) përmban anomali materiale, kjo përfaqëson një **anomali materiale** për shkak të mosrespektimit të SNK 10 dhe SNRF 9 (mosnjohja e zhvlerësimit).

Meqenëse auditori ka arritur në përfundimin se çështja është **materiale, por jo e përhapur** (ajo ndikon në një ekuilibër specifik dhe të identifikueshëm në vend që të dëmtojë pasqyrat financiare në tërësi), auditori duhet të shprehë një **opinion të kualifikuar ("me përjashtim të")**.

Raporti i auditimit duhet të përfshijë:

- Një seksion të emëruar "**Baza për Opinion të Kualifikuar**", i vendoset para paragrafit të opinionit, që shpjegon natyrën e anomalisë (moszhvlerësimi i të arkëtueshmeve të Tarna pas ngjarjes pasuese të rregullimit) dhe përcakton efektin e tij financiar kur është e mundur.
- Një paragraf opinionit që deklaron se, përveç efekteve të çështjes së përshkruar, pasqyrat financiare japin një pamje të vërtetë dhe të drejtë.
- Raporti duhet të ruajë elementët e tij standardë (p.sh., Çështjet Kryesore të Auditimit, Informacione të Tjera, përgjegjësitë përkatëse), të përditësuara sipas nevojës për të mbetur në përputhje me opinionin e modifikuar.

Detyra 3

Ju jeni senior i auditimit në auditimin e Fifi ShPK, e cila operon një rrjet palestrash, për vitin që përfundoi më 31 dhjetor 2025. Pasqyrat financiare draft tregojnë një humbje për vitin prej 1.8 milion euro (2024: fitim 0.4 milion euro) dhe detyrime qarkulluese neto prej 2.3 milion euro. Çështjet e mëposhtme kanë ardhur në vëmendjen tuaj gjatë auditimit përfundimtar, i cili do të zhvillohet në mars 2026:

1. Linja e mbitërheqjes bankare së Fifi prej 3 milionë euro duhej të rinovohej më 31 janar 2026. Banka e ka rinovuar linjën, por vetëm për gjashtë muaj, dhe ka kërkuar pasqyra financiare menaxheriale mujore (në vend të tremujorëve) në të ardhmen.
2. Dy nga pesëmbëdhjetë lokacionet e palestrave të Fifi kanë qenë me humbje gjatë dy viteve të fundit. Në shkurt 2026, bordi vendosi të mbyllë të dy lokacionet, me mbylljet që pritet të përfundojnë deri në maj 2026. Asnjë provizion për kostot e mbylljes (i vlerësuar në 450,000 euro) nuk është njohur në pasqyrat financiare.
3. Menaxhmenti ka përgatitur një parashikim të rrjedhës së parasë për dymbëdhjetë muajt deri më 31 dhejtor 2026, i cili tregon se kompania mund të vazhdojë të operojë, por ky parashikim supozon një rritje prej 15% të të hyrave nga anëtarësimi, që është dukshëm më e lartë se rritja prej 2% e arritur në vitin aktual.
4. Pasqyrat financiare përfshijnë një shënim për hipotezën e vijimësisë ku thuhet se "drejtorët kanë një pritje të arsyeshme se kompania ka burime të mjaftueshme për të vazhduar veprimtarinë", por nuk shpalosin asnjë nga çështjet e mësipërme.

Kërkohet

- (a) Shpjegoni pse çështjet e identifikuara më sipër tregojnë se Fifi mund të mos jetë duke operuar sipas vijimësisë dhe përshkruani procedurat e auditimit që duhet të kryeni për të vlerësuar hipotezën e vijimësisë. (10 pikë)
- (b) Shpjegoni trajtimin e kërkuar kontabël për mbylljen e lokacioneve të palestrave dhe ndikimin në auditim nëse kjo nuk korrigjohet. (4 pikë)
- (c) Duke supozuar se baza e vijimësisë mbetet e përshtatshme, por ekziston një pasiguri materiale që është shpalosur në mënyrë të mjaftueshme, përshkruani ndikimin në raportin e auditimit. (6 pikë)

[Gjithsej: 20 pikë]

Përgjigje

(a)

Treguesit (deri në 5 pikë):

- Fifi ka kaluar nga një fitim në një humbje të konsiderueshme dhe ka detyrime neto afatshkurt prej 2.3 milionë euro, duke treguar presion të mundshëm për likuiditet dhe aftësi paguese.
- Mbitërheqja bankare, në të cilën duket se mbështetet Fifi, është rinovuar vetëm për gjashtë muaj në vend të një periudhe më të gjatë, dhe kërkesa e bankës për monitorim mujor sugjeron që vetë banka ka shqetësime në lidhje me pozicionin financiar të Fifi dhe kjo krijon pasiguri në lidhje me financimin menjëherë pas përfundimit të vitit dhe përsëri brenda periudhës së vlerësimit të hipotezës së vijimësisë.
- Parashikimi i rrjedhës së parasë nga menaxhmenti mbështetet në një supozim të rritjes së të hyrave prej 15%, që është shumë më i lartë se 2% i arritur në të vërtetë, duke sugjeruar që parashikimi mund të jetë tepër optimist dhe i pabesueshëm si dëshmi që mbështet bazën e vijimësisë.
- Mbyllja e planifikuar e dy lokacioneve me humbje do të rezultojë në dalje të parave të gatshme (kosto e mbylljes) dhe humbje të të hyrave në afat të shkurtër, duke shtuar presion të mëtijshëm në rrjedhën e parave të gatshme, gjë që nuk duket se pasqyrohet në parashikim.

Procedurat e auditimit (deri në 5 pikë):

- Merrni parashikimin e rrjedhës së parasë nga menaxhmenti dhe vlerësoni arsyeshmërinë e supozimeve kryesore (p.sh. rritja e të hyrave prej 15%), duke i krahasuar ato me rezultatet historike, rezultatet aktuale pas fundit të vitit dhe të dhënat e industrisë/ekonomike.
- Testoni saktësinë aritmetike të parashikimit të rrjedhës së parasë.
- Rishikoni korrespondencën me bankën që konfirmon kushtet e linjës së rinovuar të mbitërheqjes, duke përfshirë shumën, datën e skadimit dhe çdo marrëveshje ose kusht të ri.
- Kryeni analizë të ndjeshmërisë mbi parashikimin (p.sh., ulja e rritjes së të hyrave në një shifër më realiste prej 2–5%) për të vlerësuar nëse Fifi do të kishte ende hapësirë të mjaftueshme brenda strukturës së mbitërheqjes.
- Rishikoni pasqyrat e menaxhmentit pas fundit të vitit dhe procesverbalet e bordit për dëshmi të performancës aktuale tregtare dhe çdo diskutim të mëtijshëm financiar.
- Merrni një deklaratë me shkrim nga menaxhmenti në lidhje me vlerësimin dhe planet e tij për vijimësinë e biznesit.

(b) Mbyllja e lokacioneve të palestrës (4 pikë)

Sipas SNK 37, një provizion për kostot e ristrukturimit/mbylljes duhet të njihet kur ekziston një **detyrim konstruktiv** në datën e raportimit, d.m.th. ekziston një plan formal i detajuar dhe është publikuar ose zbatimi ka filluar para datës së raportimit. Këtu, vendimi i bordit u mor në **shkurt 2026**, pas përfundimit të vitit më 31 dhjetor 2025, kështu që **nuk ekzistonte asnjë detyrim në datën e raportimit** dhe kjo është, në parim, një **ngjarje pasuese jo-korrigjuese** sipas SNK 10 (vendimi për mbyllje u mor pas përfundimit të vitit, pra nuk ekzistonte një kusht në fund të vitit).

Megjithatë, duke qenë se mbylljet janë materiale dhe ofrojnë informacion të rëndësishëm në lidhje me planet e ardhshme dhe rrejdhat e parave të gatshme të Fifi, duhet të bëhet **një shpalosje e mjaftueshme** në shënimet e pasqyrave financiare që përshkruan natyrën e ngjarjes dhe, kur është e mundur, një vlerësim të efektit të saj financiar (kostoja e vlerësuar prej 450,000 euro).

Ndikimi në auditim nëse nuk korrigjohet: Nëse menaxhmenti nuk arrin të shpalos këtë ngjarje materiale jo-korrigjuese, pasqyrat financiare nuk do të paraqiten në mënyrë të drejtë, duke rezultuar në një **anomali materiale** për shkak të shpalosjes së pamjaftueshme. Nëse nuk është mjaftueshëm material për t'u konsideruar i përhapur, kjo do të çonte në një **opinion të kualifikuar**; e kombinuar me çështjet e vijimësisë, kjo përforcon shqetësimet e përgjithshme të auditorit në lidhje me mjaftueshmërinë e shpalosjeve nga Fifi.

(c) Ndikimi në raportin e auditimit – pasiguria materiale e shpalosur në mënyrë të mjaftueshme (6 pikë)

Kur baza e përgatitjes për vijimësinë e aktivitetit mbetet e përshtatshme, por ekziston një **pasiguri materiale** (siç dëshmohet nga çështjet e financimit, parashikimit dhe tregtimit të identifikuara) dhe kjo pasiguri **shpaloset në mënyrë të përshtatshme** në pasqyrat financiare, auditori **nuk duhet ta modifikojë opinionin**. Në vend të kësaj, raporti i auditimit duhet të përfshijë një seksion të veçantë të titulluar "**Pasiguria Materiale Lidhur me Vijimësinë**", të pozicionuar menjëherë pas seksionit Baza për Opinion (dhe para Çështjeve Kyçe të Auditimit, nëse ka).

Ky seksion duhet të:

- Tërheq vëmendje të shënimi në pasqyrat financiare që shpalos ngjarjet/kushtet që shkaktojnë pasigurinë materiale (p.sh. pozicioni neto i detyrimeve afatshkurta, mbështetja në financimin e rinovuar afatshkurtër dhe supozimet e përealizuara të parashikimit).
- Deklaroj se këto ngjarje ose kushte tregojnë se ekziston një pasiguri materiale që mund të hedhë dyshime të konsiderueshme mbi aftësinë e Fifi për të vazhduar si një biznes në vijimësi.
- Konfirmoj që opinionin e auditorit **nuk është modifikuar** në lidhje me këtë çështje.

Auditori duhet të sigurojë gjithashtu që vetë shënimi i shpalosjes është i përshtatshëm (domethënë që shënimi i vetë menaxhmentit në kërkesën (a) pika 4, e cila aktualisht i lë jashtë çështjet specifike, të zgjerohet përpara se raporti të mund të lëshohet mbi këtë bazë të pamodifikuar) - nëse shpalosja mbetet e pamjaftueshme, auditori do të duhet të shprehë një opinion të kualifikuar ose të kundërt për shpalosjen e pamjaftueshme të një pasigurie materiale.

Detyra 4

Ju jeni senior i auditimit në auditimin e Hazelnat ShPK për vitin që përfundoi më 31 dhjetor 2025. Si pjesë e auditimit tuaj të ndërmjetëm, ju dokumentuat shënimet e mëposhtme mbi sistemin e blerjeve dhe të pagueshmeve, pas një takimi me menaxherin e blerjeve:

1. Çdo anëtar i departamentit të blerjeve mund të përgatis një urdhër blerjeje për mallra deri në 10,000 euro pa autorizim të mëtejshëm. Porositë mbi këtë shumë kërkojnë miratimin e menaxherit të blerjeve, por nuk kërkohet miratim i veçantë bazuar në llojin ose natyrën e mallrave që porositen.
2. Mallrat e pranuar kontrollohen nga ekipi i depos kundrejt urdhrit të blerjes dhe regjistrohen në një fletëpranim mallrash (FP). FP-të numërohen në mënyrë sekuenciale dhe arkivohen në zyrën e depos.
3. Faturat e furnitorëve dërgohen direkt te nëpunësi i llogarive të pagueshme, i cili përputh çdo faturë me urdhrin përkatës të blerjes dhe FP-në përpara se ta përpunojë atë për pagesë. Nëpunësi i llogarive të pagueshme është gjithashtu përgjegjës për mirëmbajtjen e listës së furnitorëve të miratuar dhe të dhënat e llogarisë së tyre bankare, dhe mund ta ndryshojë këtë listë pa rishikim të pavarur.
4. Faturat e miratuara futen në sistemin e kontabilitetit nga nëpunësi i llogarive të pagueshme dhe një pagesë përgatitet çdo javë. Drejtori financiar shqyrton dhe autorizon pagesën duke krahasuar vlerën totale me pagesën e javës së kaluar, pastaj lëshon elektronikisht pagesat.
5. Harmonizimet e deklaratave/kartelave të furnitorëve kryhen çdo muaj nga nëpunësi i llogarive të pagueshme, por nuk rishikohen ose nënshkruhen nga askush tjetër.

Kërkohet:

(a) Për sistemin e blerjeve dhe pagesave të Hazelnat ShPK, identifikoni dhe shpjegoni KATËR mangësi dhe për secilën mangësi jepni një rekomandim për ta adresuar atë. (12 pikë)

Ofroni përgjigjen në formën tabelare si më poshtë:

<i>Mangësia</i>	<i>Implikimi</i>	<i>Rekomandimi</i>
...		...

(b) Përshkruani testet e kontrolleve që auditori duhet të kryejë për të vlerësuar efektivitetin operativ të kontrolleve mbi (i) autorizimi i urdhrave të blerjes, dhe (ii) procesi i autorizimit të kryerjes së pagesës. (8 pikë)

[Gjithsej: 20 pikë]

Përgjigje

(a) Mangësitë dhe rekomandimet e kontrollit

Mangësia	Implikimi	Rekomandimi
Punonjësi i llogarive të pagueshme mund të ndryshojë listën e miratuar të furnitorëve dhe detajet e llogarisë bankare pa shqyrtim të pavarur, dhe veçmas përpunon dhe përpunat faturat për pagesë	Kjo është një dobësi e rëndësishme e ndarjes së detyrave. Punonjësi mund të krijojë një furnitor fiktiv, ose të ndryshojë detajet bankare të një furnitori të vërtetë në llogarinë e tij ose të një bashkëpunëtori, dhe më pas të procesoj pagesa mashtruese, pasi askush nuk i kontrollon në mënyrë të pavarur ndryshimet në skedarin kryesor të furnitorit	Ndryshimet në listën e miratuar të furnitorëve, duke përfshirë detajet e llogarisë bankare, duhet të kërkojnë autorizim të pavarur nga një menaxher i lartë që nuk është i përfshirë ndryshe në përpunimin e pagesave, dhe një raport i të gjitha ndryshimeve të bëra duhet të rishikohet periodikisht nga dikush i pavarur nga funksioni i llogarive të pagueshme.
Porositë e blerjes deri në 10,000 euro mund të përgatiten nga çdo anëtar i departamentit të blerjeve pa pasur nevojë për miratim monetar, dhe porositë mbi këtë shumë nuk marrin në konsideratë llojin/natyren e mallrave që porositen	Ekziston rreziku i blerjeve të paautorizuara, të panevojshme ose të papërshtatshme (p.sh. për përdorim personal ose nga furnitorë të paaprovuar), pasi pragu prej 10,000 euro është relativisht i lartë dhe i mungon një shtresë dytësore miratimi bazuar në natyrën e shpenzimit, duke rritur rrezikun e humbjes për shkak të gabimit ose mashtrimit.	Porositë e blerjes duhet të kërkojnë autorizim nga një menaxher i pavarur nga personi që bën porosinë, në një prag më të ulët se 10,000 euro, me një shqyrtim të dokumentuar të natyrës/qëllimit të biznesit të porosive të rëndësishme ose të pazakonta.
Drejtori financiar autorizon kryerjen javore të pagesave vetëm duke krahasuar vlerën totale me transferin e javës së kaluar, pa shqyrtuar detajet e pagesave individuale (p.sh. kundrejt faturave/fletëpranimeve mbështetëse).	Ky është një shqyrtim sipërfaqësor që nuk do të zbulonte pagesa individuale mashtruese ose të gabuara brenda transferit (p.sh. një faturë fiktive ose një shumë pagese e ndryshuar), me kusht që vlera totale të dukej përgjithësisht në përputhje me javët e mëparshme.	Shqyrtimi nga drejtori financiar i kryerjes së pagesave duhet të përfshijë gjurmimin e një mostre të pagesave individuale deri te faturat mbështetëse të autorizuara, urdhrat e blerjes dhe fletëpranimet, në vend që të mbështetet vetëm në një krahasim total të nivelit të lartë.
Harmonizimet e deklaratave të furnitorit kryhen çdo muaj, por nuk rishikohen ose nënshkruhen në mënyrë të pavarur nga askush tjetër përveç nëpunësit të llogarive të pagueshme që i përgatit ato.	Gabimet ose mospërputhjet e identifikuar gjatë harmonizimit (p.sh. fatura të paregjistruara, ose dëshmi të një ndarjeje të kontrollit) mund të mos hetohen ose korrigjohen siç duhet, dhe mungesa e një shqyrtimi të pavarur zvogëlon	Harmonizimet e deklaratave të furnitorit duhet të rishikohen dhe të dëshmohen (p.sh. me nënshkrim/datë) nga një anëtar i lartë i ekipit financiar, pavarësisht nga përgatitja e tyre, me çdo artikull harmonizimi të

	efektivitetin e këtij kontrolli si një kontroll zbulues mbi plotësinë dhe saktësinë e të pagueshmeve.	ndjekur dhe të sqaruar në kohën e duhur.
--	---	--

(Pikë tjera të vlefshme, të tilla si: fletëpranimet që arkivohen vetëm në zyrën e depos pa ruajtur asnjë kopje në mënyrë qendrore, duke rritur kështu rrezikun e humbjes; mungesa e dëshmive të përputhjes trepalëshe që ruhen/rishikohen në mënyrë qendrore; mungesa e rishikimit periodik të autorizimeve të vetë menaxherit të blerjeve mbi 10,000 euro.)

(b) Testet e kontrolleve

(i) Autorizimi i porositë të blerjes

1. Zgjidhni një mostër të porositë të blerjes të mbledhura gjatë vitit me një vlerë mbi 10,000 euro dhe inspektojini ato për dëshmi të nënshkrimit (p.sh. nënshkrimi ose miratimi i sistemit) nga menaxheri i blerjeve, duke konfirmuar që autorizimi ka ndodhur përpara se porositë t'i bëhet furnizuesit.
2. Për një mostër të porositë të blerjes nën pragun prej 10,000 euro, konfirmoni që ato janë përgatitur nga një anëtar i autorizuar i departamentit të blerjeve (p.sh., duke kontrolluar regjistrat e qasjes së përdoruesve/të sistemit), për të testuar që vetëm stafi i duhur ka aftësinë për të përgatitur porositë.
3. Pyesni stafin e departamentit të blerjeve dhe vëzhgoni procesin e porosisë, për të konfirmuar kuptimin dhe pajtueshmërinë e tyre me pragun e autorizimit në praktikë.
4. Përpiquni të identifikoni (p.sh., nëpërmjet një shqyrtimi të listës së porositë të blerjes/raportit të sistemit) çdo porosi të përgatitur mbi 10,000 euro që nuk ka miratimin e menaxherit të blerjeve, për të testuar nëse kontrolli ka funksionuar në mënyrë të qëndrueshme gjatë gjithë periudhës.

(ii) Autorizimi i ekzekutimit të pagesës

1. Zgjidhni një mostër të pagesave javore gjatë vitit dhe inspektoni dëshmitë që tregojnë se drejtori financiar ka shqyrtuar dhe autorizuar çdo pagesë (p.sh. nënshkrimi ose regjistri i sistemit elektronik) përpara se të bëheshin pagesat.
2. Për një mostër të pagesave individuale brenda rrjedhave të zgjedhura të pagesave, gjurmoni pagesën deri te një faturë mbështetëse e autorizuar, porositë e blerjes dhe fletëpranimin, për të vlerësuar nëse shqyrtimi i drejtorit financiar (ose, duke ndjekur rekomandimin e mësipërm, një shqyrtim i përmirësuar) po funksionon në mënyrë efektive në praktikë, jo vetëm në nivel të përgjithshëm.
3. Rikryejeni krahasimin e drejtorit financiar të vlerës totale të pagesave me javën e mëparshme për një mostër javësh dhe vlerësoni nëse ky krahasim do të ishte i aftë të zbulonte një pagesë individuale mashtruese ose të gabuar.
4. Pyesni drejtorin e financave në lidhje me procedurat e ndjekura gjatë shqyrtimit dhe autorizimit të pagesës, dhe vëzhgoni procesin e autorizimit dhe pagesës elektronike për një pagesë, për të vërtetuar përshkrimin e marrë.

Detyra 5

Ju jeni senior i auditimit në auditimin e Farmatop ShPK, një prodhues i barnave pa recetë, për vitin që përfundoi më 31 dhjetor 2025. Gjatë punës në terren, janë paraqitur çështjet e mëposhtme:

1. Shpërblimi i drejtorit të shitjeve përfshin një bonus të konsiderueshëm bazuar në arritjen e objektivit të rritjes së të hyrave prej 10% nga Farmatop. Të hyrat nga drafti tregojnë një rritje prej saktësisht 10.1%, dhe ju keni vënë re një numër jashtëzakonisht të lartë shitjesh të mëdha të regjistruara në javën e fundit të dhjetorit, disa prej të cilave u kthyen mbrapsht si kthime në janar 2026.
2. Gjatë testimit të pagesave për furnitorëve, ju vutë re një pagesë prej 85,000 euro të përshkruar vetëm si "tarifa konsulence rregullatore - jashtë shtetit" të bërë për një individ (në vend të një kompanie) në një vend me renditje të ulët në indekset ndërkombëtare të korrupsionit. Nuk u gjet asnjë kontratë mbështetëse ose dëshmi e shërbimeve të kryera.
3. Një sinjalizues ka informuar në mënyrë anonime partnerin e angazhimit të auditimit, nëpërmjet linjës telefonike të etikës të Farmatop, se Farmatop ka qenë duke asgjësuar stokun e ilaçeve të skaduara përmes kanaleve të palicencuara të mbeturinave në vend të rrugës së licencuar të asgjësimit të kërkuar nga rregulloret e shëndetit dhe sigurisë, për të kursyer kostot.

Kërkohet:

- (a) Shpjegoni përgjegjësitë përkatëse të menaxhmentit dhe auditorit në lidhje me mashtrimin dhe identifikoni llojin e rrezikut të mashtrimit të treguar nga pika (1) më sipër. (6 pikë)
- (b) Përshkruani procedurat e auditimit që duhet të kryeni në përgjigje të çështjeve në pikat (1) dhe (2). (8 pikë)
- (c) Shpjegoni përgjegjësitë e auditorit në lidhje me dyshimin për mosrespektim të ligjeve dhe rregulloreve të përshkruara në pikën (3), dhe veprimet që duhet të ndërmarë auditori. (6 pikë)

[Gjithsej: 20 pikë]

Përgjigje

(a) Përgjegjësitë dhe lloji i rrezikut të mashtrimit

Përgjegjësitë: Sipas SNA 240, **menaxhmenti** (së bashku me ata që janë të ngarkuar me qeverisjen) është kryesisht përgjegjës për parandalimin dhe zbulimin e mashtrimit, nëpërmjet krijimit të një mjedisi të fortë kontrolli dhe kulture integriteti. Përgjegjësia e **auditorit** është të përftoj siguri të arsyeshme se pasqyrat financiare në tërësi janë të lira nga anomalitë materiale, qofshin të shkaktuara nga mashtrimi apo gabimi, dhe të ruajë skepticizmin profesional gjatë gjithë auditimit, duke pranuar se mashtrimi mund të përfshijë fshehje të sofistikuar. Auditori nuk është përgjegjës për parandalimin e mashtrimit, dhe një auditim ofron siguri të arsyeshme, jo absolute, se mashtrimi do të zbulohet.

Lloji i rrezikut të mashtrimit: Skema e bonuseve të lidhura me të hyrat, e kombinuar me rritjen e të hyrave që u ul pak mbi objektivin prej 10% dhe një rritje të shitjeve në fund të dhjetorit që më pas u anulua në janar, është një tregues klasik i **raportimit financiar mashtrues** - konkretisht **manipulimi i prerjes për të fryrë të hyrat** (një formë e "kavanozit të biskotave"/njohjes së parakohshme të të hyrave), i motivuar nga nxitja (presioni) e menaxhmentit për të përmbushur objektivin e bonusit.

(b) Procedurat e auditimit

Të hyrat/prerja (pika 1):

- Zgjidhni një mostër të faturave të shitjes të regjistruara në dy javët e fundit të dhjetorit dhe pranoni fletëdërgesën (FD) për të konfirmuar që mallrat janë dërguar para fundit të vitit dhe që kriteret e njohjes së të hyrave janë përmbushur.
- Hetoni kthimet e shitjeve të regjistruara në janar 2026 dhe gjurmoni ato deri te shitja origjinale e dhjetorit, për të vlerësuar nëse përmbajtja e transaksionit tregon se shitja nuk duhej të ishte njohur në dhjetor (p.sh. mallrat e dërguara në bazë të "shitje ose kthim", ose me një mirëkuptim se ato do të ktheheshin).
- Diskutoni modelin e pazakontë të shitjeve të vonuara dhe kthimeve të janarit me drejtorin e shitjeve dhe me një burim të veçantë dhe të pavarur (p.sh. drejtorin e financave ose auditorin e brendshëm) për të marrë dëshmi vërtetuese ose kundërshtuese.
- Kryeni testime shtesë mbi regjistrimet në ditar rreth fundit të vitit në lidhje me të hyrat, duke u përqendruar në regjistrimet e pazakonta, manuale ose me shumë të rumbullaksuara.

Pagesa e dyshimtë (pika 2):

- Kërkoni dokumentacion mbështetës për pagesën prej 85,000 euro, duke përfshirë çdo kontratë, dëshmi të shërbimeve rregullatore të kryera në të vërtetë dhe dëshmi të autorizimit të duhur.
- Nëse nuk mund të merret dokumentacion i përshtatshëm, trajtojeni këtë si një tregues rreziku të lidhur me ryshfetin/korrupsionin e mundshëm dhe diskutoni çështjen, dhe arsyetimin e saj biznesor, drejtpërdrejt me ata që janë të ngarkuar me qeverisjen (duke anashkaluar menaxhimin nëse menaxhmenti është i implikuar).
- Rishikoni nëse pagesa, dhe çdo pagesë e ngjashme, është marrë në konsideratë nga menaxhmenti sipas politikave anti-ryshfet të kompanisë dhe nëse mund të kërkohet shpallasje si palë e lidhur ose transaksion i pazakontë.

- Merrni në konsideratë nevojën për të zgjeruar procedurat për të identifikuar çdo pagesë tjetër të ngjashme të pambështetur gjatë periudhës.

(c) Dyshim për mosrespektim të ligjeve dhe rregulloreve

Sipas SNA 250, përgjegjësia e auditorit nuk është të parandalojë mospajtueshmërinë, por të marrë dëshmi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në lidhje me pajtueshmërinë me ligjet dhe rregulloret që kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale në pasqyrat financiare, dhe të kryejë procedura të specifikuara të auditimit për të ndihmuar në identifikimin e mospajtueshmërisë me ligjet dhe rregulloret e tjera (siç janë rregulloret e shëndetit dhe sigurisë/mjedisit) që mund të kenë një efekt të tërthortë material në pasqyrat financiare (p.sh., përmes gjobave, penaliteteve ose dëmtimit të reputacionit që ndikon në vijimësinë e aktivitetit).

Veprimet:

- Merrni informacione të mëtejshme në lidhje me asgjësimin e supozuar pa licencë të stokut të skaduar, duke përfshirë diskutimin e çështjes me menaxhmentin dhe, nëse është e përshtatshme, me ata që janë të ngarkuar me qeverisjen, për të kuptuar natyrën dhe rrethanat.
- Vlerësoni pasojat e mundshme financiare, të tilla si gjokat, penalitetet, paditë ose nevojën për një provizion/shpalosje të një detyrimi kontingjent.
- Konsideroni nëse çështja hedh dyshime mbi integritetin e menaxhmentit, veçanërisht nëse menaxhmenti ishte në dijeni dhe nuk veproi, dhe rivlerësoni vlerësimin e përgjithshëm të rrezikut të auditimit dhe mbështetjen në deklaratat e menaxhmentit në përputhje me rrethanat.
- Dokumentoni çështjen dhe, nëse kompania nuk e heton ose nuk e trajton në mënyrë të mjaftueshme çështjen, merrni në konsideratë nevojën për të marrë këshilla ligjore dhe vlerësoni efektin në opinionin e auditimit (p.sh., shpalosjet/mungesat e mundshme të provizioneve) dhe në raportin e auditorit.
- Konsideroni nëse auditori ka një detyrim ligjor ose rregullator për ta raportuar çështjen te një palë e tretë (p.sh., një rregullator), duke vënë në dukje se kjo zakonisht do të anashkalonte konfidencialitetin e klientit vetëm në rrethana specifike dhe të kufizuara (dhe pas marrjes së këshillave ligjore).